

Regulaatio ja kilpailukyky: Miten EU:n vastuullisuuspolitiikka muovaa pk-yritysten tulevaisuutta?

Sirpa Pietikäinen

27.2.2025



Lähtötilanne: ilmaston lämpeneminen kiihtyy erityisesti pohjoisessa

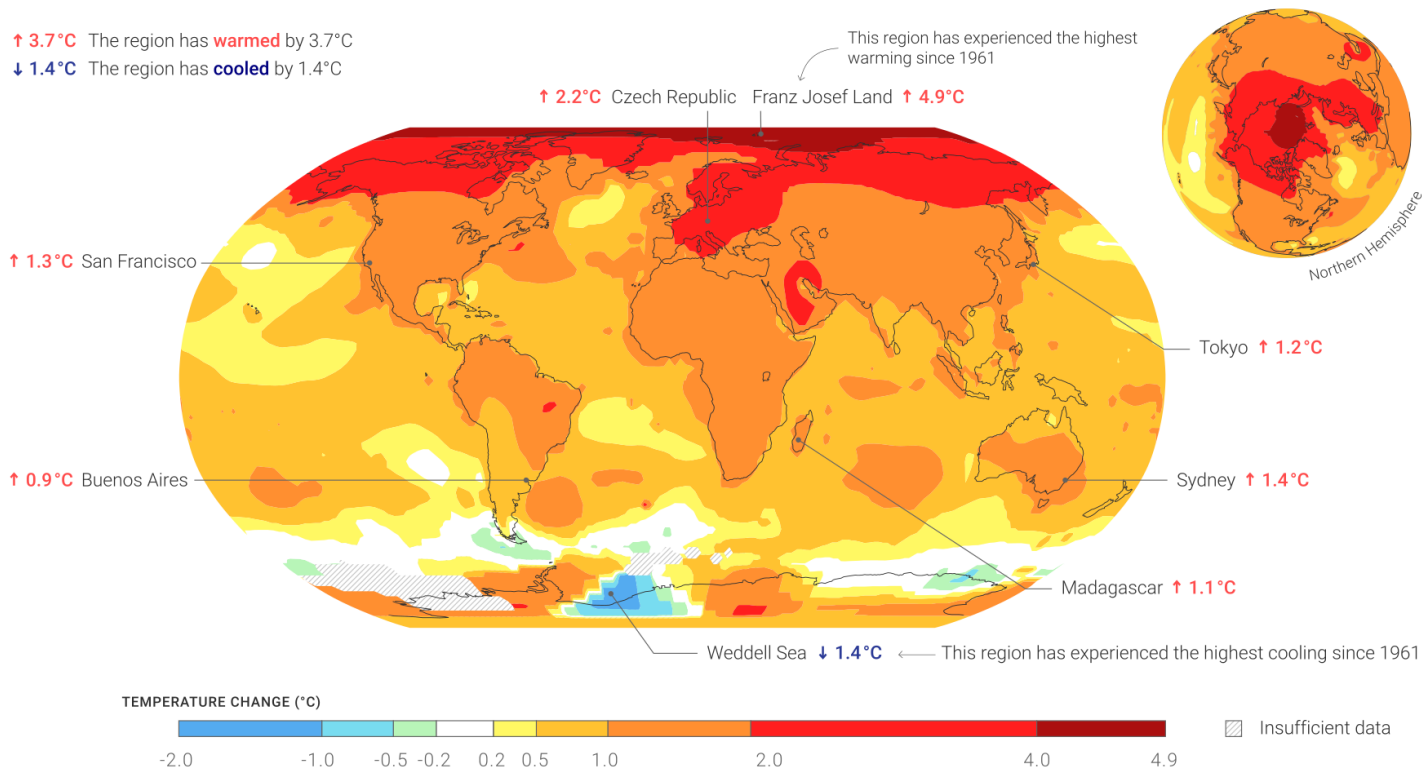
KESKUSTELEVA YHTEISTYÖ YMMÄRRYS
AJATTELE. RATKAISUKESKEINEN
SUVAITSEVAINEN YRITÄ EDES.
MONIARVOINEN EUROOPPAA
EETTINEN INHIMILLINEN EMPAATTINEN RAKENTAMASSA.
EKOLOGINEN

MAP OF TEMPERATURE CHANGES (1961-2019)



The speed of climate change is not the same around the globe. For example, **when compared to oceans, continents warm approximately twice as fast.**

↑ 3.7°C The region has **warmed** by 3.7°C
↓ 1.4°C The region has **cooled** by 1.4°C

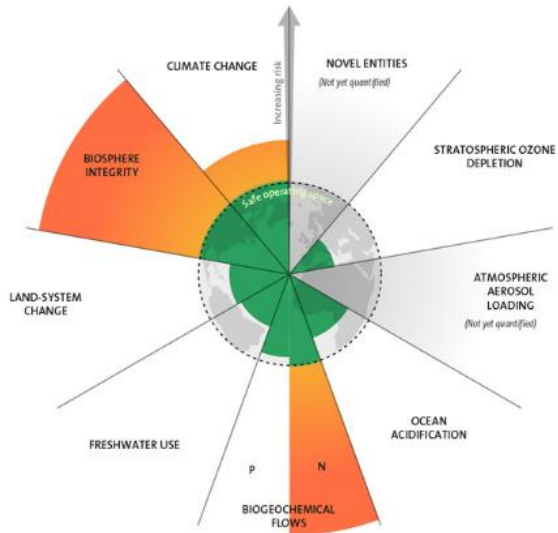


Sinpea

Maapallon kantokyvyn rajat on ylitetty lähes jokaisella osa-alueella

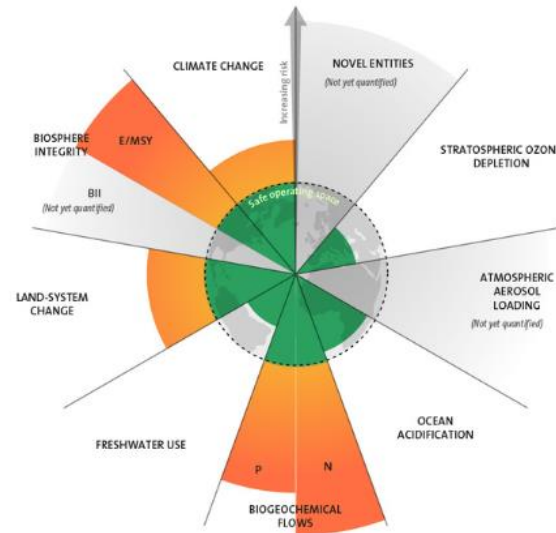
Keskusteleva
 Yhteistyö
 Sosiaalinen
 Ymmärrys
 Ratkaisukeskeinen
 Ajattele.
 Suvaitsevainen
 Yritä edes.
 Moniarvoinen
 Eurooppaa rakentamassa.
 Eettinen
 Inhimillinen
 Empaattinen
 Ekologinen

2009



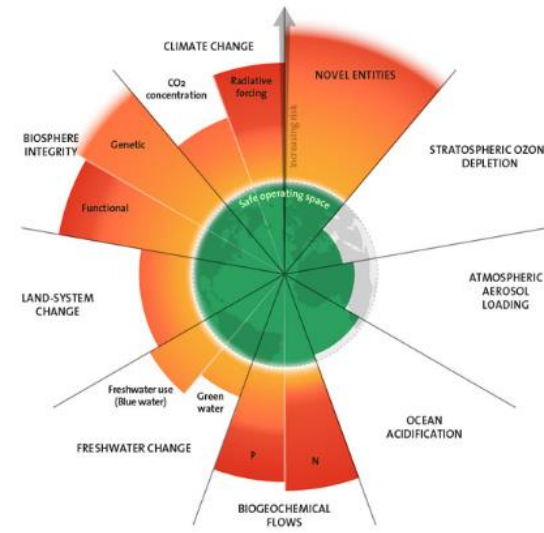
7 boundaries assessed,
3 crossed

2015



7 boundaries assessed,
4 crossed

2023



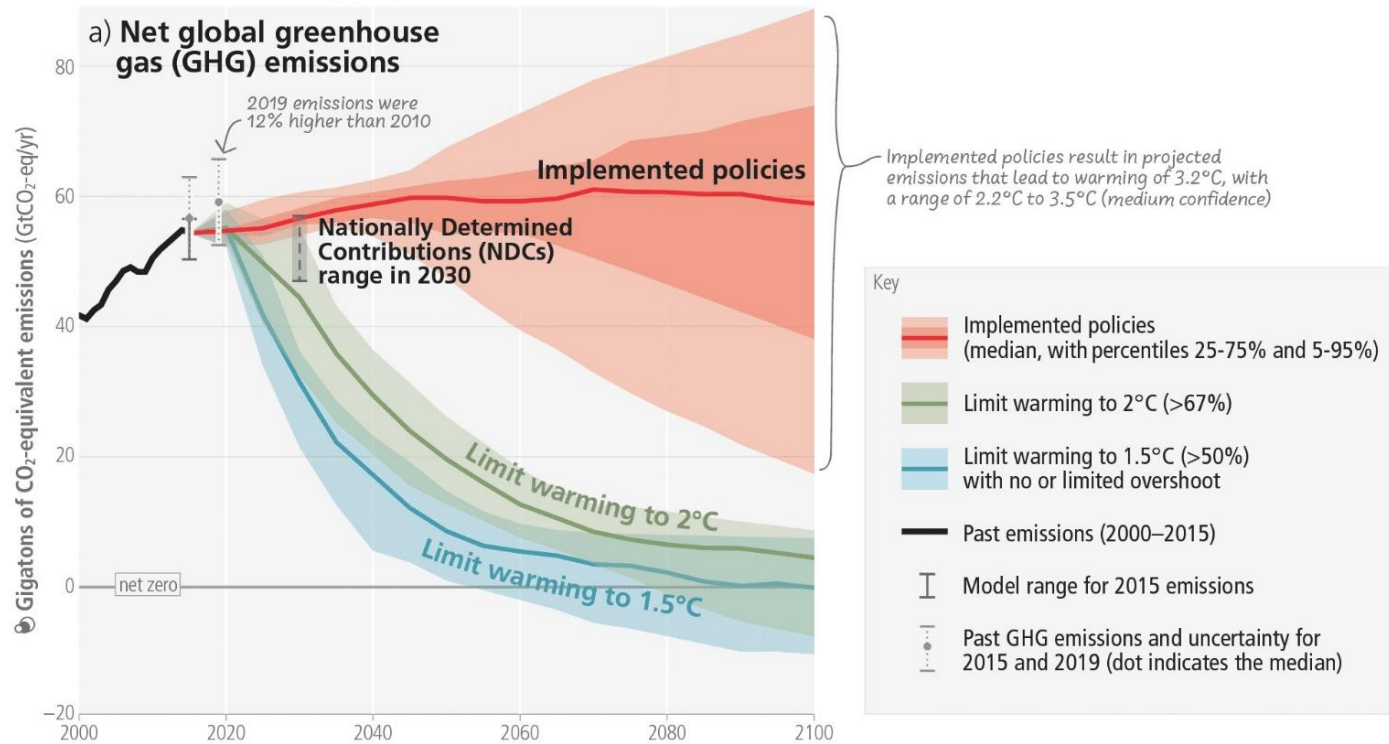
9 boundaries assessed,
6 crossed

Sinpo

Nykyiset toimet eivät riitä

Limiting warming to **1.5°C** and **2°C** involves rapid, deep and in most cases immediate greenhouse gas emission reductions

Net zero CO₂ and net zero GHG emissions can be achieved through strong reductions across all sectors



Lähde: IPCC AR6 Synthesis Report

28.2.2025

4



Nykyiset toimet eivät riitä!

"10-kerroin"

sama tuotanto ja hyvinvointi
kymmenyksellä nykyisistä resursseista,
kymmenyksellä nykyisistä päästöistä

Vuoteen 2050 inhimillisen elämän, tuotannon ja kulutuksen oltava planeettamme kantokyvyn rajoissa. Tämä tarkoittaa:

1. Täysin uusiutumattomien luonnonvarojen kiertämistä suljetuissa systeemeissä
2. Uusiutuvien luonnonvarojen käyttö kestävyiden rajoissa
3. Luonnon monimuotoisuutta ei vahingoiteta, tai jos vahingoittamista ei voida välttää, tulee vahinko kompensoida muualla
4. Toiminta ilman haitallisia päästöjä



Sinpon

Kiertotalouden liiketalousmahdollisuuksia



- ▶ Jätteen suunnittelu pois, *design out waste*
- ▶ Tuotteet kestäviä, uudelleenkäytettäviä, korjattavia, päivitettäviä ja lopulta kierrätettäviä
- ▶ digitalisaation mahdollisuudet ja haasteet
 - ▶ vuokraus- ja lainaustoiminta sekä muu palvelutalous
 - ▶ digitaalinen tuotepassi
 - ▶ ympäristövaikutukset
- ▶ Keinotekoiseen vanhenemiseen puuttuminen
- ▶ Jätehierarkia
- ▶ Strateginen omavaraisuus
- ▶ **Suomen mahdollisuuksia: tekstiilit, rakentaminen ja ruoka**

Sinpon

Miksi vastuullisuus ja kestävyys ovat entistä enemmän esillä?

- ▶ **Ilmaston lämpeneminen** aiheutti vuosina 2000-2024 **vahinkoa yli 3,6 biljoonan dollarin edestä.**
- ▶ **Sään ääri-ilmiöiden lisääntyminen aiheuttaa** vuoteen 2050 mennessä **kaksinkertaiset menetykset bruttokansantuoteseen** verrattuna nykyhetkeen.
- ▶ Maailman talousfoorumi: **ilman välittömiä toimia BKT tippuu maailmanlaajuisesti 16–22 %** kumulatiivisesti vuoteen 2100 mennessä.
- ▶ Noin **puolet yritysten toiminnasta nojaa luonnonvaroihin ja luontopääomaan**, kuten puhtaaseen veteen, raaka-aineisiin ja mineraaleihin. Ilmaston lämpeneminen heikentää yritysten tuotantoedellytyksiä eri tavoin:
 - ▶ Työn tuottavuus vähenee äärimmäisen kuumuuden vaikuttaessa esimerkiksi rakennusteollisuudessa ja maataloudessa.
 - ▶ Sadot kärsivät kuivuudesta ja sademäärän heittelystä – alueellisesti on nähty jopa 10 % pienempiä satoja.
 - ▶ Infrastrukturi ja kiinteä omaisuus kärsivät tuhoja, kun korjauskustannukset nielevät potentiaalisia investointeja.
 - ▶ Ekosysteemi heikkenee: Romahdukset ekosysteemipalveluissa, kuten luonnollisessa pölytyksessä ja kalakannoissa laskevat osaltaan bruttokansantuotetta, erityisesti luonnonvarakeskeisissä talouksissa.



Sinpon

Rahoitus muuttuu kestäväksi asteittain – mutta liian hitaasti



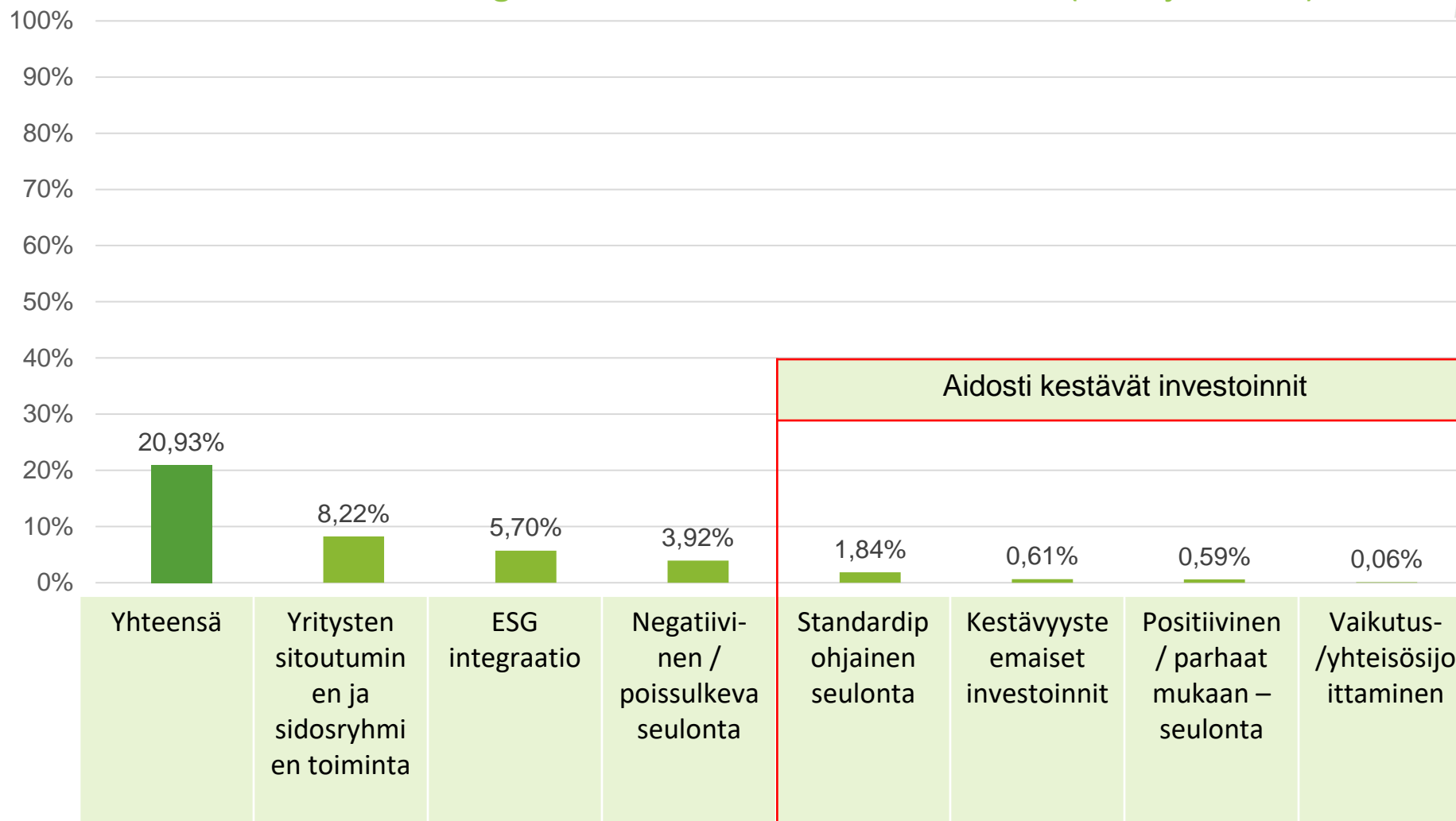
- ▶ Rahoitus muuttuu kestävämmäksi vaiheittain, eikä ole yhtä kestävä rahoituksen määritelmää.
- ▶ Kestävyyden määrittely on haasteellista: “kestävää” voi olla myös vain ESG-negatiivisten kohteiden poissulkeminen
- ▶ Noin kolmasosa maailman varoista (AUM) ei ota vastuullisuutta millään lailla huomioon.



Singer

Kestävien investointien strategiat 2022

osuus globaaleista huolehdituista varoista (98 biljoonaa \$)



KESKUSTELEVA
 YHTEISTYÖ
 SOSIAALINEN
 YMMÄRRYS
 RATKAISUKESKEINEN
 AJATTELE
 SUVAITSEVAINEN
 MONIARVOINEN
 EETTINEN
 INHIMILLINEN
 EMPAATTINEN
 EUROOPPAA
 RAKENTAMASSA.
 EKOLOGINEN

Singer

Meiltä ei puutu rahaa, vaan kannustimia

- ▶ Oikeilla kannustimilla sijoituksia voidaan ohjata kohti ympäristön ja ilmaston kannalta kestäviä kohteita ja innovaatioita
 - ▶ Merkittävän haitan kohteissa olevissa varoissa tulisi olla korkeampi pääomavaatimus ja korotettu riskikerroin
- ▶ Tämä edellyttää tietoa ympäristöriskeistä ja vaikutuksista
- ▶ Tiedon pohjaksi vertailtavat ja yhteismitalliset indikaattorit:
 - ▶ kasvihuonepäästöt, muut päästöt, energiankulutus, uusiutuvien energianlähteiden hyödyntäminen, vedenkulutus, maankäyttö ja vaikutus biodiversiteettiin
- ▶ Kestävyyssmittarit osaksi kaikkea rahoituslainsäädäntöä
 - ▶ yritysten kirjanpitoon, vertailuindekseihin, luottoluokitukseen, pörssien sääntöihin

- ▶ **Tällä hetkellä globaaleilla rahoitusmarkkinoilla vain 5-7 % investoinneista on kestävässä kohteissa**
- ▶ **Lähes 30 biljoonaa dollaria edelleen kiinni kestävässä kohteissa**



A stylized, handwritten signature in green ink that reads 'Simpson'.

Entä se kilpailukyky?

- ▶ Eurooppa on ollut perinteisesti erittäin riippuvainen tuodusta energiasta, raaka-aineista sekä kriittisistä mineraaleista. Ukrainan sodan myötä omavaraisuutta on ryhdytty tarkastelemaan enemmän, esim. venäläinen energia ja kiinalaiset kriittiset raaka-aineet.

- ▶ Uudet teknologiat tuovat mukanaan uudenlaisen mahdollisuuden myös muulle elinkeinoelämän toiminnalle – sähköistyminen ja digitalisaatio esimerkkeinä



Kiertotalouden potentiaali vuoteen 2030 mennessä



Lähde: komissio

BKT:n kasvu

1 %

Uusia työpaikkoja

2 miljoonaa

Päästövähennys

2-4 %



Lähde: VTT

0,5 %

5.000

2,6 %

Kiertotalous on nopein ja selkein keino tukea materiaaliomavaraisuutta!

Simpson

Yritykset ja kestävyys haaste

- ▶ Yritykset ovat yhteiskunnan tärkeimpiä talouden vauhdittajia, mutta näiden **sosiaalisten ja ekologisten** vaikutusten arviointi on edelleen puutteellista
- ▶ Vaikka monet yritykset ovat sitoutuneet strategioissaan ja toiminnassaan ottamaan huomioon nämä kaksi ulottavuutta, on vielä paljon tehtävää vastuuttomien yrityskäytäntöjen lopettamiseksi
 - ▶ Ympäristövastuu, ihmisoikeuskysymykset, hyvä hallinto...
- ▶ Julkisyhteisöillä, myös EU:lla, on tärkeä rooli lainsäädännön ja ympäristön luomisessa, jossa yritykset ja yritykset hoitavat toimintaansa vastuullisesti
- ▶ Yritysten ekologinen osaaminen



Sinpon

Ympäristöpuolella raportointi on ollut arkipäivää yrityksille jo kauemmin

- ▶ Etenkin laitoshankkeita rakentaville tai raaka-aineiden kanssa työskenteleville yrityksille esilaiset ympäristöön, maankäyttöön ja vesiensuojeluun liittyvät lupaprosessit ovat olleet arkipäivää jo vuosikymmeniä.
- ▶ Monella yrityksellä on jo esimerkiksi taloudellisista syistä seurannassa toiminnan energiankulutus, jätemäärä tai syntyneet päästömäärät.
- ▶ Lainsäädännön avulla voidaan yhtenäistää ja aikaansaada paremmat ja selkeämmät käytännöt yritysten keskeisistä vaikutuksista ilmastoon, luontoon ja ympäristöön.



Mitkä ovat kannustimet yrityksille siirtyä kohti kestävyyttä?

Riskit

- ”sunk investments”; uponneet investoinnit
- Lainsäädännön huono ennakoitavuus ja poukkoilu
- Ei riittävästi osaajia ja kilpailu rekrytoinneista

Mahdollisuudet

- tulevaisuuden osaajayritykset, jotka todennäköisesti kasvuyrityksiä
- uusien teknologioiden edelläkävijyyden myötä globaalien liiketoimintamahdollisuuksien avautuminen ja kokoaan suurempi myyntipotentiali
- Yritysten kannattavuuden määrittely niiden resilienssin ja kriisien sietokyvyn kautta



Sinpon

Mikä ESG?



Ympäristö (E)

- Ilmastonmuutoksen torjunta
- Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
- Makean veden ja merivesivarannot
- Kiertotalous ja materiaalitehokkuus
- Päästöt ja saasteet
- Luonnon monimuotoisuus ja luontokato

Sosiaalinen (S)

- Ihmisoikeudet ja syrjimättömyys
- Diversiteetti
- Sukupuolten välinen tasa-arvo
- ILO:n periaatteet
- Vastuu kolmansissa maissa tapahtuvasta toiminnasta
- Yhteisövaikutukset
- Kulttuurisensitiivisyys
- Sidosryhmien kuuleminen

Hyvä hallinto (G)

- Hyvä hallinto
- Avoimuus ja läpinäkyvyys
- Verojalanjälki
- Rahanpesu
- Hallitusvastuu
- Tilintarkastus
- Sisäinen tarkastus
- Hyvä johtajuus

Miten raportointi ohjaa yrityksen toimintaa?

Miksi tarvitaan pakollinen auditointi?

Ympäristövastuun tulisi olla yrityksen hallituksella

- ▶ Ovatko sisäiset valvontajärjestelmät kohdillaan?

Kerrotaanko siitä mitä tehdään, vai muutetaanko raportoinnin pohjalta sitä mitä tehdään?

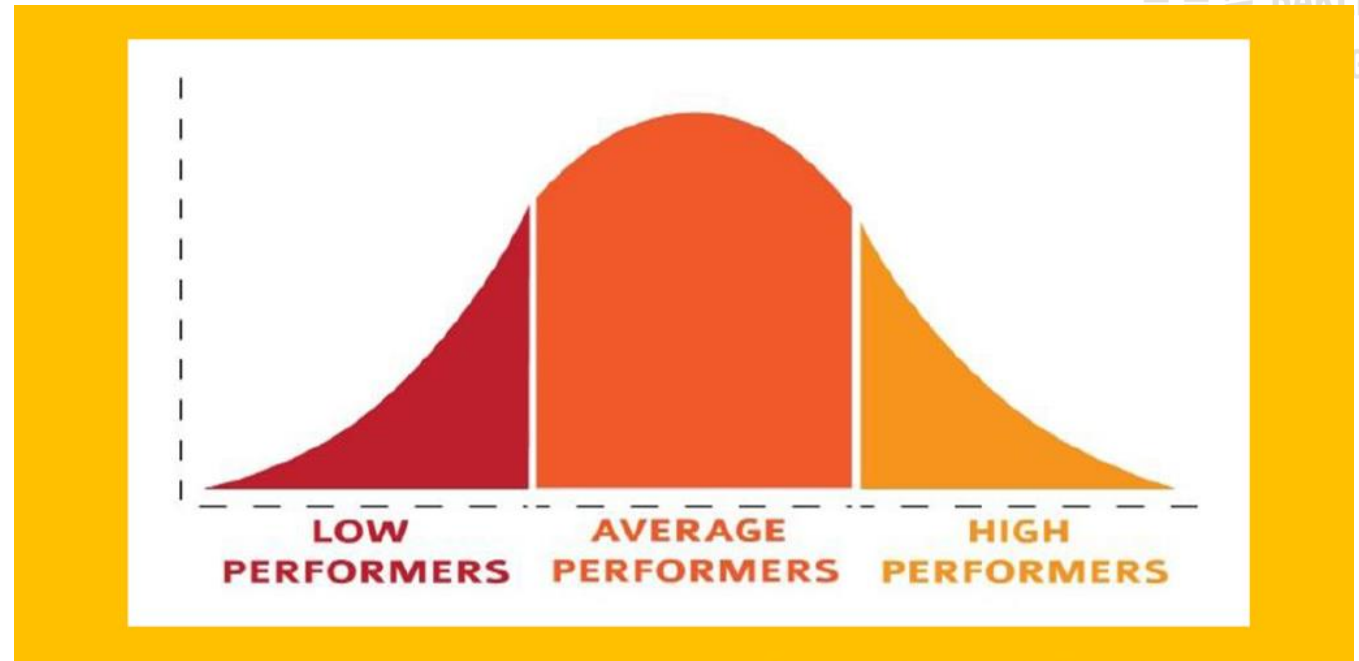
- ▶ Transitionsuunnitelmat



Sinpon

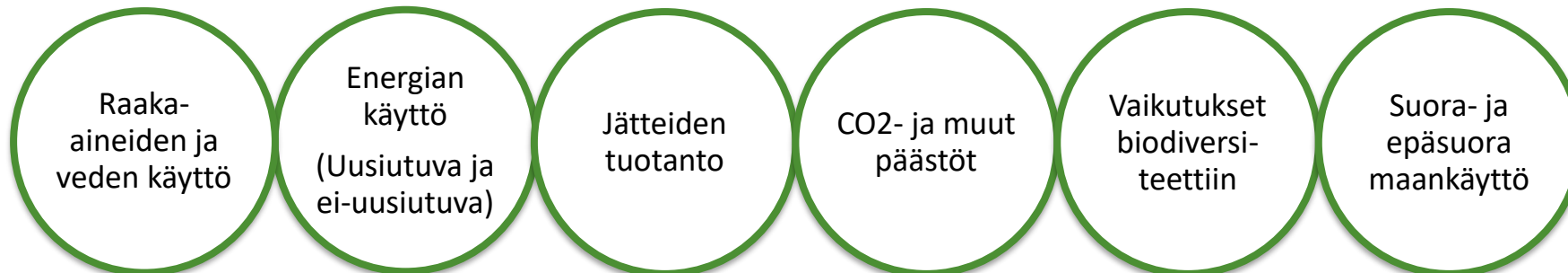
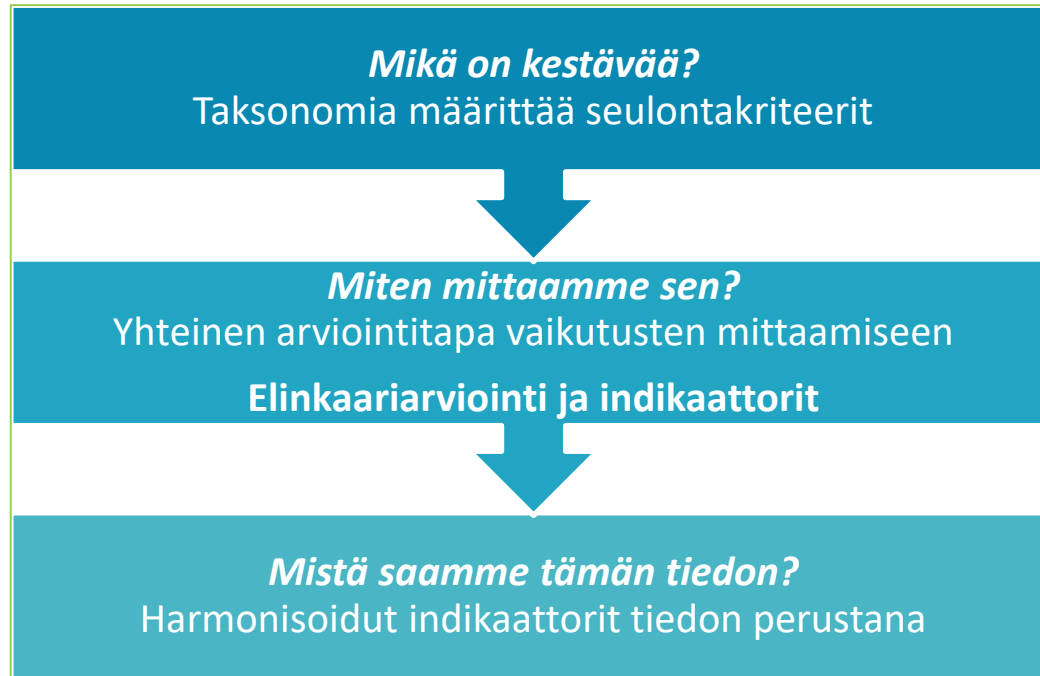
Tarvitsemme harmonisoituja indikaattoreita ja elinkaarianalyysimalleja

- ▶ **Eurostat/Euroopan komissio** – kiertotalousindikaattorit, energiatehokkuusindikaattorit
- ▶ **OECD** – energiatehokkuusindikaattorit, kestävän kasvun indikaattorit
- ▶ **EEA** – ympäristöindikaattorit
- ▶ **UN PRI** – ilmasto- ja kestävuusraportointi (TCFD-suositukset)
- ▶ **GRI** – kestävyysraportoinnin indikaattorit



Simpson

Läpinäkyvä ESG-arviointi



KESKUSTELEVA YHTEISTYÖ SOSIAALINEN YMMÄRRYS
AJATTELE. RATKAISUKESKEINEN
SUVAITSEVAINEN YRITÄ EDES.
MONIARVOINEN EMPAATTINEN EUROOPPAA RAKENTAMASSA.
EETTINEN INHIMILLINEN EKOLOGINEN

Sinpa

Viime kaudella tehtyä lainsäädäntöä

▶ Yritysvastuulainsäädäntöä:

- ▶ **Kestävän rahoituksen EU-taksonomia** (framework to facilitate sustainable investment)
- ▶ **Eurooppalaiset vihreät joukkovelkakirjat** (Green bonds)
- ▶ **Kestävän rahoituksen tiedonantovelvoiteasetus** (SFDR, sustainability-related disclosures in the financial services sector)
- ▶ **Yritysten huolellisuusvelvoite** (CSDDD, Corporate Sustainability Due Diligence)
- ▶ **Yritysvastuuraportointidirektiivi** (CSRD, Corporate Sustainability Reporting Directive)

▶ Pääomamarkkinaunioniin liittyvät tarkistukset:

- ▶ **Yhteinen eurooppalainen järjestelmä** yritysten julkistamiin tietoihin (ESAP, European single access point)
- ▶ **Eurooppalaiset pitkäaikaissijoitusrahastot** (ELTIF, European Long-Term Investment Fund)
- ▶ **Vaihtoehtorahastojen hoitajat** (AIFMD, Alternative Investment Fund Managers Directive)
- ▶ **Rahoitusvälineiden markkinat** (MiFIR, Markets in Financial Instruments Regulation)

▶ Muu finanssipolitiikka:

- ▶ **Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuutta** sääntelevän **Solvensi II** –direktiivin tarkistus



A stylized, handwritten-style logo in green, resembling the word 'Simpson' or a similar name, located in the bottom right corner of the slide.

EU-taksonomia

Mikä taksonomia?

→ EU:n laajuinen kestävien investointien luokitusjärjestelmä

- Taksonomia-asetus luo yhteneväiset kriteerit sille, millaisia sijoituskohteita voidaan pitää 'vihreinä'
- Tiedeperustainen järjestelmä
- **Ei ole pakollinen** sijoittajille, vaan perustuu vapaaehtoisuuteen
 - Yritykset voivat halutessaan käyttää EU-taksonomiaa luotettavasti ilmasto- ja transitiosuunnitelmissaan ja hankkia rahoitusta tätä siirtymää varten.
 - Rahoitusyhtiöt voivat halutessaan käyttää taksonomiaa uskottavien vihreiden rahoitustuotteiden suunnitteluun.

Kuusi ympäristötavoitetta:

1. ilmastonmuutoksen hillitseminen
2. ilmastonmuutokseen sopeutuminen
3. biodiversiteetin suojelu
4. kiertotalous
5. saastumisen ehkäiseminen
6. vesistöjen monimuotoisuus

Kategoriat taloudelliselle toiminnalle:

- ✓ vihreä
- ✓ mahdollistava
- ✓ siirtymää tukeva (transitio)



Tekninen kriteeristö arvioinnin pohjana

- Ei merkittävää haittaa -periaate
- Yhteismitalliset indikaattorit ja elinkaarianalyysi
- Kansainväliset ihmisoikeus- ja työnsuojelusopimukset

Kolme rahoitustuotteiden ryhmää

- Vihreät, taksonomiaa noudattavat rahoitustuotteet
- Muut vihreät rahoitustuotteet
- Loput rahoitustuotteet –tieto kuluttajalle, ettei taksonomiaa seurata

Teknologianeutraali, ei poissulje yksittäisiä teknologioita (pl kivihili)

Komission suunnitelmia vastuullisuuteen ja sisämarkkinoille



- ▶ **Competitiveness Compass** (non-legislative, Q1 2025)
- ▶ **Single Market Strategy** (non-legislative, Q2 2025)
- ▶ **Omnibus packages:**
 - on sustainability (legislative, Q1 2025)
 - on investment simplification (legislative, Q1 2025)
 - on small mid-caps and removal of paper requirements (legislative, Q2 2025)
- ▶ **Revision of the Sustainable Finance Disclosure Regulation** (legislative, incl. impact assessment, Q4 2025)
- ▶ **Clean Industrial Deal** (non-legislative, Q1 2025)
- ▶ **Industrial Decarbonisation Accelerator Act** (legislative, incl. impact assessment, Q4 2025)
- ▶ **EU Start-up and Scale-up Strategy** (non-legislative, Q2 2025)
- ▶ **Savings and Investments Union** (non-legislative, communication in Q1 2025)
- ▶ **Post-2027 Multiannual Financial Framework proposals** (legislative, Q3 2025)



EU:n omnibus – mitä voimme odottaa?

- ▶ Komission työtä ohjaava työohjelma julkaistiin helmikuussa 2025 ja yksinkertaistaminen näkyy vahvasti sen teemana. Osana tätä, keväällä 2025 julkaistaan sarja temaattisesti yhteen koottuna lakialoitteita (nk. omnibus) uudelleentarkasteluun.
- ▶ Edellisen komission kaudella voimaan saatettiin lainsäädäntöä mm. liittyen yritysten vastuullisuusraportointiin, yrityksen vastuuseen sen toimitusketjun ihmisoikeus- ja ympäristöulottuvuudesta, vihreäksi luokiteltavien sijoituskohteista ja hiilirajamekanismista.
- ▶ Ensimmäisenä omnibusina tuodaan nämä kestävän rahoituksen ja raportoinnin aloitteet.
- ▶ Yksinkertaistamista voitaisiin lähestyä myös teknisten ratkaisujen ja yhtenäisen soveltamisen kautta standardien heikentämisen sijaan: tekoäly voisi automaattisesti etsiä raportoitavan tiedon ja esimerkiksi varmistetaan samojen asioiden mittaaminen samalla lailla.



Pähkinäkuoressa: Kestävyys osaksi koko yrityselämää ja rahoitussektoria



Vahvaksi osaksi lainsäädäntöä:

- Yritysten kirjanpitoon, luottoluokituksiin, pörssien sääntöihin
- Yhtiöoikeus ja asianmukainen huolellisuusvastuu (due diligence)
- Kirjanpitosäännöt ja IFRS
- Basel III ja vakavaraisuussäännöt
- Taksonomian laajentaminen
- Ympäristövakuuttaminen
- Integroitu raportointi

Mitä edelleen tarvitaan?

1. Yritysten transitosuunnitelmat
2. Yritysvastuulainsäädäntö
3. Kestävyyden kriteerit koko finanssialalle
4. Kriteerit pk-yrityksille
5. Toimimattomuuden kustannukset
6. Sidosryhmävuoropuhelu
7. Tieteeseen perustuva, haasteisiin pohjautuva politiikkametodi

A stylized, handwritten-style logo in green that reads 'Simpson'. The letters are fluid and connected, with a long vertical stroke at the end of the 'n'.

Kansainväliset tilinpäätösstandardit (IFRS)

- ▶ Kansainvälinen standardi tilinpäätöstietojen julkaisuun, sovellettu EU-jäsenmaissa v. 2005 lähtien
- ▶ IFRS-standardien eurooppalaisessa hyväksymismenettelyssä keskeisiä toimijoita ovat European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG) ja tilinpäätöskysymysten sääntelykomitea (Accounting Regulatory Committee, ARC)
- ▶ Sitovat listayhtiöitä



Sinpon

Kiitos!

Voit lukea lisää osoitteesta:

www.sirpapietikainen.eu

KESKUSTELEVA YHTEISTYÖ SOSIAALINEN YMMÄRRYS
AJATTELE. RATKAISUKESKEINEN
SUVAITSEVAINEN YRITÄ EDES.
MONIARVOINEN EUROOPPAA
EETTINEN INHIMILLINEN EMPAATTINEN RAKENTAMASSA.
EKOLOGINEN

Sirpa